РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 3 (32)

Травень – червень 2020 р.

DOI 10.53672/ej.3.2020

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут Ψ Kyiv ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І ПОЛІГРАФА

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.3.2020

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2020, № 3 (32)

травень – червень 2020 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.3.2020[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2020. — № 3 (32) (травень – червень 2020). — 58 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2020
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2020

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 10

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *10*

Феськов М. М. Використання спеціальних знань під час дізнання та досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері інтелектуальної власності 10

Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Бібліотека психологічної експертизи: Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом: посібник 13

Особливості призначення і проведення експертизи щодо визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням : науково-методичні рекомендації 16

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *19*

Мармалюк П. А., Жегалло А. В., Юрьев Г. А., Панфилова А. С. Принципи побудови програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом для аналізу результатів окулографічних досліджень 19

Бессонова Ю. В., Обознов А. А. Айтрекінг у діагностиці правди та неправди 22

Огнев А. С., Лихачева Э. В. Валідність айтрекінгу як інструмента психодіагностики 25

1.3. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *28*

Міністерство освіти і науки України. Стандарт вищої освіти із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 "Психологія" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 28

Верховний Суд. Правова позиція ВС: Призначення позапланової ревізії як спосіб збирання доказів стороною обвинувачення невизначений КПК та є недопустимим доказом і не може бути використаний у межах кримінального провадження відповідно до ч. 2 ст. 86 КПК . 31

ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка». Результати соціологічного дослідження методом online-опитування (CAWI) серед суб'єктів судово-експертної діяльності на тему "Рефор-

мування судової експертизи в Україні: майбутні шляхи розвитку", яке було проведено протягом вересня-жовтня 2020 року. 34

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 38

29 травня 2020 року в 20.00 відбудеться другий з річного циклу 4 освітніх вебінарів Міжнародного співтовариства поліграфологів "Аналіз невербальної поведінки під час дослідження на поліграфі" 38

КЦС ВС роз'яснив судам, як застосовується процесуальна санкція за ухилення від участі в експертизі 38

Засуджено чоловіка за надання завідомо неправдивих показань у якості свідка 38

ВАКС визнав неповажною причину неявки свідка у справі екс-гендиректора Херсонської ТЕЦ та застосував до неї грошове стягнення . . 39

Вінницький апеляційний суд не змінив вирок жінці за катування дитини 39

Позбавлення батьківських прав як захід захисту прав дитини 40

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 43

EyeDetect: перше представлення в Києві 43

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 46

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 49

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 52

ВИХІДНІ ДАНІ 58

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Чому журнал називається реферативно-науковим? За ДСТУ 3017:2015 науковий журнал містить наукові публікації про теоретичні й прикладні дослідження, а реферативний — бібліографічні записи разом із рефератами. Ми поєднуємо обидва формати: оригінальні статті публікуємо вперше, а праці, оприлюднені раніше в інших джерелах, подаємо як реферати з анотацією та посиланням на першоджерело. Авторське право на повний текст залишається за автором і першим видавцем.[1]

Дорогі читачі! Наука про людину в суді змінюється щороку, і цей номер — тому підтвердження. У випуску 2020, № 3 (32) — 9 матеріалів; головні теми: правові позиції Верховного Суду, висновок експерта як доказ, судово-психологічна експертиза.

> *Зі світової практики. 1910 року Едмон Локар заснував у Ліоні першу поліцейську криміналістичну лабораторію. У 2020 році минає 110 років від цієї події.*[2]

Читачі найчастіше знаходять у Google матеріал «Стандарт вищої освіти із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 "Психологія" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». Почніть із нього, а потім загляньте в розділ «Новини журналу»: тут щотижня з'являються нові матеріали, і саме з таких публікацій для багатьох почався шлях у науку.

Редакція журналу

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh

ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Crime scene investigation. Britannica. URL: https://www.britannica.com/topic/crime-scene-investigation (data zvernennia: 04.11.2026).

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Використання спеціальних знань під час дізнання та досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері інтелектуальної власності[1]

Феськов М. М.

Оригінальна публікація · оприлюднено 10.11.2020

Анотація. Тези кандидата юридичних наук М. М. Феськова, старшого викладача кафедри кримінального права, процесу і криміналістики Київського інституту інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія», присвячено використанню спеціальних знань під час дізнання та досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Вихідними для автора є конституційна гарантія свободи творчості й захисту інтелектуальної власності (ст. 54 Конституції України) та завдання кримінального провадження (ст. 2 КПК України). Розглянуто склади кримінальних правопорушень, передбачені ст. 176 (авторське право і суміжні права), ст. 177 (права на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію) та ст. 229 КК України (права, пов'язані з позначенням продукції та послуг, фірмовим найменуванням, кваліфікованим зазначенням походження товару). Попри наявну законодавчу базу, система охорони цих прав, на думку автора, має прогалини й неузгодженості, а розслідування ускладнює розмаїття видів діяльності та об'єктів посягання; саме специфіка предмета і способу вчинення таких правопорушень зумовлює потребу в спеціальних знаннях. Спираючись на норми КПК України, Закону України «Про судову експертизу» та підзаконних актів, а також на погляди В. Ю. Шепітька, І. М. Горбаньова і В. В. Лісового, автор окреслює три процесуальні форми застосування спеціальних знань: участь спеціаліста в слідчих (розшукових) діях, проведення експертизи та досліджень спеціалістом. Зіставлено статус експерта (ст. 69 КПК) і спеціаліста (ст. 71 КПК): роль спеціаліста ширша, проте дискусія про коло таких осіб і доказове значення їхніх висновків триває. Згадано створення Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності (розпорядження КМУ від 31.12.2004 № 984-р, наказ Мін'юсту від 18.01.2005 № 105/к). Автор доходить висновку, що найпоширенішою формою є консультації спеціаліста під час підготовки й проведення слідчих (розшукових) дій: спеціаліст допомагає

процесуально зафіксувати виявлені об'єкти, сформулювати запитання для допиту й зрозуміти професійну термінологію допитуваного. Подальший поступ потребує оптимізації роботи правоохоронних органів, належного техніко-криміналістичного забезпечення та атестованих методик судових експертиз у сфері інтелектуальної власності.

Ключові слова: спеціальні знання, інтелектуальна власність, досудове розслідування, дізнання, спеціаліст, судовий експерт, судова експертиза з питань інтелектуальної власності, авторське право, кримінальне провадження, консультація спеціаліста, слідчі (розшукові) дії.

The Use of Special Knowledge During Inquiry and Pre-Trial Investigation of Criminal Offences in the Field of Intellectual Property

Feskov M. M.

Abstract. Criminal offences against intellectual property rights are hard to investigate because of the variety of protected objects and the specific ways in which such offences are committed. In these theses, Feskov M. M. examines how investigators and inquiry officers draw on special knowledge in these cases. The author starts from the constitutional guarantee of creative freedom and protection of intellectual property (Article 54 of the Constitution of Ukraine) and the tasks of criminal proceedings, and reviews the offences under Articles 176, 177 and 229 of the Criminal Code of Ukraine, which cover copyright and related rights, inventions, utility models, industrial designs, trade names and qualified indications of origin of goods. Drawing on the Criminal Procedure Code of Ukraine, the Law of Ukraine «On Forensic Expertise» and the views of V. Yu. Shepitko, I. M. Horbanov and V. V. Lisovyi, the theses outline three procedural forms of using special knowledge: participation of a specialist in investigative actions, forensic examination, and research carried out by a specialist. The status of the forensic expert (Article 69 CPC) is contrasted with that of the specialist (Article 71 CPC), whose role is broader but whose findings still raise debate about their evidential value. The author also mentions the state re-

search centre for forensic examination in intellectual property matters established in 2004–2005. The main conclusion is that specialist consultations during the preparation and conduct of investigative actions are the most common form of applying special knowledge: the specialist helps record seized objects, formulate questions for interrogation and interpret professional terminology. Further progress requires better organisation of law enforcement, adequate forensic technical support and certified methodologies for forensic examinations in the intellectual property field.

Keywords: special knowledge, intellectual property, pre-trial investigation, inquiry, specialist, forensic expert, forensic examination, copyright, criminal proceedings, investigative actions.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 10.11.2020.

REFERENCES

1. Feskov M. M. Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas diznannia ta dosudovoho rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen u sferi intelektualnoi vlasnosti [The Use of Special Knowledge During Inquiry and Pre-Trial Investigation of Criminal Offences in the Field of Intellectual Property]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/3506-feskov-m-m-vikoristannya-spetsialnikh-znan-pid-chas-diznannya-ta-dosudovogo-rozsliduvannya-kriminalnikh-pravoporushen-u-sferi-intelektualnoji-vlasnosti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Бібліотека психологічної експертизи: Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом: посібник[1]

Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т.

Реферат · оприлюднено 17.06.2021

Реферат. Посібник І. Сухіної, І. Риндер і Т. Скрипник «Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом» (за ред. І. В. Сухіної; Київ ; Чернівці : Букрек, 2017, 192 с.) журнал умістив у рубриці «Бібліотека психологічної експертизи». Автори зосереджуються на ранній психологічній допомозі дітям з розладами аутистичного спектра. Вони обґрунтовують актуальність цієї проблематики, аналізують досвід становлення системи раннього втручання в інших країнах і в Україні, окреслюють психологічні особливості дітей раннього віку з аутизмом і намічають шляхи допомоги. Окремо розглянуто вплив родини на виховання дитини раннього віку з аутизмом. Центральний результат праці становить запропонована авторами психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом; її доповнюють стандарти надання ранньої допомоги дітям раннього віку з розладами аутистичного спектра. Посібник адресовано фахівцям психолого-педагогічного профілю, науковцям і практикам. Для судових експертів-психологів і юристів праця може слугувати довідковим джерелом про психологічні особливості дітей раннього віку з аутизмом і роль родинного середовища в їхньому розвитку, що стає в пригоді під час підготовки психологічних досліджень за участю таких дітей. Реферат містить бібліографічний опис видання, посилання на його електронну версію та резервну копію, збережену журналом для постійного доступу до оригінального тексту.

Ключові слова: розлади аутистичного спектра, аутизм, раннє втручання, рання психологічна допомога, діти раннього віку, психологічна модель, стандарти ранньої допомоги, родина дитини з аутизмом, психолого-педагогічний супровід.

Library of Psychological Expertise: Sukhina I., Rynder I., Skrypnyk T. A Psychological Model of Early Intervention for Children with Autism: A Manual

Sukhina I., Rynder I., Skrypnyk T.

Abstract. The manual by Sukhina I., Rynder I. and Skrypnyk T., edited by I. V. Sukhina (Kyiv; Chernivtsi: Bukrek, 2017, 192 p.), is presented in the journal's section «Library of psychological expertise». The authors address early psychological support for children with autism spectrum disorders. They justify the relevance of the problem, review how early intervention systems were developed abroad and in Ukraine, describe the psychological characteristics of young children with autism and outline ways of helping them. A separate part considers the influence of the family on the upbringing of a young child with autism. The main outcome is the authors' psychological model of early intervention for children with autism, supplemented by standards for providing early support to young children with autism spectrum disorders. The book is intended for psychologists and educators, researchers and practitioners. For forensic psychologists and lawyers, it can serve as a reference on the psychological features of young children with autism and on the role of the family environment in their development, which may be useful when psychological assessments involve such children. The abstract is accompanied by the bibliographic description, a link to the electronic version of the manual and a backup copy kept by the journal to ensure permanent access to the original text.

Keywords: autism spectrum disorders, autism, early intervention, early psychological support, young children, psychological model, early support standards, family, psychological and educational support.

Першоджерело: Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом : посібник / за ред. І. В. Сухіної. Київ ; Чернівці : Букрек, 2017. 192 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 17.06.2021.

REFERENCES

1. Sukhina I., Rynder I., Skrypnyk T. Biblioteka psykholohichnoi ekspertyzy: Sukhina I., Rynder I., Skrypnyk T. Psykholohichna model rannoho vtruchannia dlia ditei z autyzmom: posibnyk [Library of Psychological Expertise: Sukhina I., Rynder I., Skrypnyk T. A Psychological Model of

Early Intervention for Children with Autism: A Manual] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5206-sukhina-i-rinder-i-skripnik-t-psikholo-gichna-model-rannogo-vtruchannya-dlya-ditej-z-autizmom-posibnik-i-sukhina-i-rinder-t-skripnik-za-red-sukhinoji-i-v-kijiv-chernivtsi-bukrek-2017-192-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Sukhina I., Rynder I., Skrypnyk T. Psykholohichna model rannoho vtruchannia dlia ditei z autyzmom [A Psychological Model of Early Intervention for Children with Autism] : posibnyk / za red. I. V. Sukhinoi. Kyiv ; Chernivtsi : Bukrek, 2017. 192 s. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26146/1/T_Skrypnyk_PMRVDA_KSPKIO.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Особливості призначення і проведення експертизи щодо визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням : науково-методичні рекомендації[1]

Реферат · оприлюднено 06.06.2021

Реферат. Науково-методичні рекомендації «Особливості призначення і проведення експертизи щодо визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням» підготував колектив авторів, а видав Харківський національний університет внутрішніх справ (Харків : ХНУВС, 2015, 60 с.). Предметом рекомендацій є особливості призначення та проведення експертиз, якими встановлюють розмір шкоди від кримінального правопорушення, у трьох напрямах: матеріальні збитки, шкода немайнового характеру та шкода довкіллю. Окремо автори визначають, які матеріали й документи потрібно надавати на таку експертизу. Реферат підготувала редакція журналу; його супроводжують бібліографічний опис, посилання на електронну версію рекомендацій і резервна копія, збережена журналом для постійного доступу до тексту. Ви-

дання корисне слідчим, прокурорам, суддям і судовим експертам, які формулюють або вирішують питання про розмір заподіяної шкоди; для судових експертів-психологів воно становить інтерес у частині, що стосується шкоди немайнового характеру.

Ключові слова: судова експертиза, розмір шкоди, матеріальні збитки, шкода немайнового характеру, шкода довкіллю, кримінальне правопорушення, призначення експертизи, матеріали для експертизи.

Specific Features of Ordering and Conducting an Expert Examination to Determine the Amount of Pecuniary Losses, Non-Pecuniary Damage and Environmental Damage Caused by a Criminal Offence: Scientific and Methodological Recommendations

Abstract. These scientific and methodological recommendations were prepared by a team of authors and published by Kharkiv National University of Internal Affairs (Kharkiv, 2015, 60 p.). They deal with the specific features of ordering and conducting forensic examinations that establish the amount of harm caused by a criminal offence in three areas: pecuniary (material) losses, non-pecuniary damage and damage to the environment. A separate part identifies the materials and documents that should be submitted to the expert for such an examination. The abstract was prepared by the journal's editorial board and is accompanied by the bibliographic description, a link to the electronic version of the recommendations and a backup copy kept by the journal for permanent access to the text. The publication is of practical use to investigators, prosecutors, judges and forensic experts who formulate or answer questions about the amount of damage, while forensic psychologists may find the part on non-pecuniary damage of particular interest.

Keywords: forensic examination, amount of damage, pecuniary losses, non-pecuniary damage, environmental damage, criminal offence, ordering an expert examination, materials for examination.

Першоджерело: Особливості призначення і проведення експертизи щодо визначення розміру матеріальних збитків, шкоди не-

майнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням : наук.-метод. рек. / кол. авт. Харків : ХНУВС, 2015. 60 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 06.06.2021.

REFERENCES

1. Osoblyvosti pryznachennia i provedennia ekspertyzy shchodo vyznachennia rozmiru materialnykh zbytkiv, shkody nemainovoho kharakteru, shkody dovkilliu, zapodiianoi kryminalnym pravoporushenniam [Specific Features of Ordering and Conducting an Expert Examination to Determine the Amount of Pecuniary Losses, Non-Pecuniary Damage and Environmental Damage Caused by a Criminal Offence: Scientific and Methodological Recommendations] : naukovo-metodychni rekomendatsii : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5130-osoblivosti-priznachennya-i-provedennya-ekspertizi-shchodo-viznachennya-rozmiru-materialnikh-zbitkiv-shkodi-nemajnovogo-kharakteru-shkodi-dovkillyu-zapodiyanoji-kriminalnim-pravoporushennyam-naukovo-metodichni-rekomendatsiji-kol-avtoriv-kharkiv-khnuvs-2015-60-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Osoblyvosti pryznachennia i provedennia ekspertyzy shchodo vyznachennia rozmiru materialnykh zbytkiv, shkody nemainovoho kharakteru, shkody dovkilliu, zapodiianoi kryminalnym pravoporushenniam [Specific Features of Ordering and Conducting an Expert Examination to Determine the Amount of Pecuniary Losses, Non-Pecuniary Damage and Environmental Damage Caused by a Criminal Offence: Scientific and Methodological Recommendations] : nauk.-metod. rek. / kol. avt. Kharkiv : KHNUVS, 2015. 60 s. URL: https://drive.google.com/file/d/1Igc3-23Xq-DN8WUJH5btC9kR_jzp7ZGy/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Принципи побудови програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом для аналізу результатів окулографічних досліджень[1]

Мармалюк П. А., Жегалло А. В., Юрьев Г. А., Панфилова А. С.

Реферат · оприлюднено 13.10.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Мармалюк П. А., Жегалло А. В., Юрьев Г. А. і Панфилова А. С. (Экспериментальная психология. 2015. Т. 8, № 1. С. 127–144) відповідають на практичну потребу дослідників, які працюють з окулографічними даними: наявні програми для їх аналізу або пропрієтарні й прив'язані до обладнання певного виробника, або вузькофункціональні й вимагають навичок програмування. Автори оглядають комерційні пакети (SMI BeGaze, Nyan, Tobii Studio, рішення компанії EyeTracking Inc.) і відкриті інструменти (OGAMA, GazeParser, DynAOI, EyePatterns, засоби на базі MATLAB, зокрема ILAB та iMap, R-пакети em2, eyetracking, gazetools) та фіксують типові вади: закриті алгоритми, власні формати даних, слабкий статистичний блок, залежність від операційної системи, ручні й схильні до помилок процедури обробки. Обґрунтувавши потребу в новій системі, вільній від цих недоліків, вони пропонують концепцію і проєкт програмного комплексу з відкритим вихідним кодом у вигляді спеціалізованого пакета для мови R із графічним інтерфейсом на основі gWidgets2. Ключові принципи архітектури: відкритість коду, модульність (розширення без зміни ядра) та об'єктно-орієнтований підхід. Передбачено імпорт і попередню обробку даних відеоокулографів, виділення зон інтересу вручну або у вигляді регулярної сітки, виявлення фіксацій, саккад, глісад, моргань і стежувальних рухів алгоритмами I-DT, I-VT, I-MST, I-KFG, I-VVT, I-VMP, I-VDT, розрахунок окуломоторних показників, побудову карт розподілу уваги, матриць імовірностей переходу між зо-

нами інтересу та вибірковий ієрархічний кластерний аналіз. Автори доходять висновку, що жоден відкритий продукт не поєднує широкої функціональності, кросплатформності й зручного інтерфейсу, а представлений проєкт стане основою для програмної реалізації ядра системи; відкритий код, на їхню думку, полегшує перевірку й відтворення результатів. Для психофізіологів і поліграфологів, які розглядають айтрекінг як допоміжний канал виявлення прихованої інформації, праця корисна як огляд програмних засобів і вимог до прозорої, відтворюваної обробки окулографічних даних.

Ключові слова: айтрекінг, окулографія, рухи очей, програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом, мова програмування R, виявлення фіксацій і саккад, зони інтересу, карти розподілу уваги, модульність, об'єктно-орієнтований підхід, обробка даних психологічного експерименту.

Principles of Constructing Open-Source Software for the Analysis of Oculographic (Eye-Tracking) Data

Marmaliuk P. A., Zhehallo A. V., Yurev H. A., Panfylova A. S.

Abstract. Eye-tracking research is expanding, yet the software available for analysing oculographic data is either proprietary and tied to a particular manufacturer's hardware or narrowly focused and demanding programming skills. Marmalyuk P. A., Zhegallo A. V., Yuryev G. A. and Panfilova A. S. (Experimental Psychology (Russia), 2015, vol. 8, no. 1, pp. 127–144) review commercial packages (SMI BeGaze, Nyan, Tobii Studio, EyeTracking Inc. software) and open tools (OGAMA, GazeParser, DynAOI, EyePatterns, MATLAB-based ILAB and iMap, and the R packages em2, eyetracking and gazetools). Their weaknesses include closed algorithms, vendor-specific data formats, limited statistics, platform dependence and manual, error-prone workflows. To overcome these limitations, the authors set out the concept and design of an open-source system implemented as a specialised R package with a graphical interface built on gWidgets2. The architecture rests on open code, modularity (extensions without changes to the core) and an ob-

ject-oriented design. Planned functions include import and preprocessing of raw video-oculography data, manual or grid-based areas of interest, detection of fixations, saccades, glissades, blinks and smooth pursuit with the I-DT, I-VT, I-MST, I-KFG, I-VVT, I-VMP and I-VDT algorithms, standard gaze metrics, attention maps, transition probability matrices and hierarchical cluster analysis. The authors conclude that no existing open tool combines broad functionality, cross-platform operation and a convenient interface, and that open code facilitates verification and replication. For polygraph examiners and psychophysiologists, the paper is a useful guide to transparent processing of eye-movement data.

Keywords: eye tracking, oculography, eye movements, open-source software, R programming language, fixation and saccade detection, areas of interest, attention maps, modularity, object-oriented design, experimental data processing.

Першоджерело: Мармалюк П. А., Жегалло А. В., Юрьев Г. А., Панфилова А. С. Принципы построения программного обеспечения с открытым исходным кодом для анализа результатов окулографических исследований. Экспериментальная психология. 2015. Т. 8, № 1. С. 127–144.[2] Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.

REFERENCES

1. Pryntsypy pobudovy prohramnoho zabezpechennia z vidkrytym vykhidnym kodom dlia analizu rezultativ okulohrafichnykh doslidzhen [Principles of Constructing Open-Source Software for the Analysis of Oculographic (Eye-Tracking) Data] : referat / Marmaliuk P. A. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5915-marmalyuk-p-a-zhegallo-a-v-yurev-g-a-panfilova-a-s-printsipy-postroeniya-programmnogo-obespecheniya-s-otkrytym-iskhodnym-kodom-dlya-analiza-rezultatov-okulograficheskikh-issledovanij-eksperimentalnaya-psikhologiya-2015-tom-8-1-s-127-144 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Marmalyuk P. A., Zhegallo A. V., Yurev G. A., Panfilova A. S. Printsipy postroeniya programmnogo obespecheniya s otkrytym iskhodnym kodom dlya analiza rezultatov okulograficheskikh issledovaniy [Principles of Building Open-Source Software for Analysing the Results of Oculographic Studies]. Eksperimentalnaya psikhologiya. 2015. T. 8, № 1. S. 127–144. URL: https://psyjournals.ru/files/75591/exp_2015_n1_Marmalyuk.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

Айтрекінг у діагностиці правди та неправди[1]

Бессонова Ю. В., Обознов А. А.

Реферат · оприлюднено 13.10.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Бессонова Ю. В. та Обознов А. А. (Інститут психології РАН) розглядають айтрекінг як засіб подолати обмеженість наявного інструментарію діагностики мотивів і цінностей особистості, насамперед щодо достовірності відповідей респондента. Подолання соціальної бажаності відповідей, на думку авторів, потребує підвищення валідності й надійності психологічного тестування, зокрема за рахунок показників окуломоторної активності. Теоретичну основу дослідження становлять праці з проблеми value-driven attention (уваги, зумовленої цінністю стимулу) та процесів селективності інформації, емпіричну – раніше отримані дані про істотний вплив суб'єктивного ставлення людини до зображення на патерни й показники рухів очей. Мета роботи полягала в пошуку комплексу окуломоторних проявів, які дозволяють виокремити значущий стимул серед інших навіть тоді, коли респондент прагне приховати його справжню значущість. Автори виявили стійкий комплекс окуломоторних маркерів, що достовірно відрізняє увагу до суб'єктивно значущих стимулів від уваги до стимулів, виділених композиційними прийомами, і до нейтральних стимулів; визначили параметри варіативності цих маркерів і порогові значення для рішення про диференціацію уваги. Описано універсальні та специфічні маркери неправдивої відповіді і їхню залежність

від способу подання інформації, типу стимулу й типу спотворення відповіді (пасивна чи активна брехня). Виокремлено три типи патернів розглядання: «центрований» (з переважанням фіксацій у центрі слайда), «рівномірно розподілений» (фіксації на стимулах у певному порядку) і «нерівномірно розподілений» (хаотичне розглядання), а також закономірності їх зміни під час спотворення інформації. Розроблено спеціальне програмне забезпечення, яке за виділеним комплексом маркерів визначає зони уваги до значущих стимулів і оцінює відповідність відповіді критеріям правдивості. Стаття (Организационная психология и психология труда. 2019. Т. 4, № 1. С. 46–86) спирається на широку літературу з детекції неправди (П. Екман, А. Врій, Дж. Кірчер та ін.) і цікава поліграфологам як аргумент на користь безконтактного окуломоторного каналу виявлення прихованої значущої інформації.

Ключові слова: айтрекінг, діагностика правди і неправди, окуломоторна активність, окуломоторні маркери, патерни рухів очей, увага, зумовлена цінністю, суб'єктивна значущість стимулу, пасивна і активна брехня, спотворення інформації, соціальна бажаність, діагностика мотивації, виявлення прихованої інформації.

Eye Tracking in the Diagnosis of Truth and Lies

Bessonova Yu. V., Oboznov A. A.

Abstract. Psychological assessment of motives and values is limited by the uncertain truthfulness of respondents' answers, and overcoming socially desirable responding calls for more valid and reliable testing. Bessonova Yu. V. and Oboznov A. A. (Institute of Psychology, RAS) seek to achieve this by using oculomotor indicators. Their approach builds on research into value-driven attention and selective information processing, as well as on earlier evidence that a person's subjective attitude to an image shapes eye-movement patterns. The study aimed to identify a set of oculomotor signs that reveal a significant stimulus among others even when the respondent tries to conceal its real importance. The authors report a stable complex of oculomotor

markers that reliably separates attention to subjectively significant stimuli from attention to compositionally highlighted and neutral stimuli, together with variability parameters and threshold values for decision-making. Universal and specific markers of false answers were found to depend on the mode of presentation, stimulus type and type of distortion (passive or active lying). Three viewing patterns were described (centred, evenly distributed and unevenly distributed), along with typical changes in these patterns when information is distorted. Special software was developed to locate zones of attention to significant stimuli and to check answers against truthfulness criteria. Published in Organizational Psychology and Labour Psychology (2019, vol. 4, no. 1, pp. 46–86), the work is relevant to polygraph examiners as evidence for a contact-free oculomotor channel of concealed information detection.

Keywords: eye tracking, lie detection, deception detection, oculomotor activity, eye movement patterns, value-driven attention, subjective significance, passive and active lying, information distortion, social desirability, concealed information.

Першоджерело: Бессонова Ю. В., Обознов А. А. Айтрекинг в диагностике правды-лжи. Институт психологии Российской академии наук. Организационная психология и психология труда. 2019. Т. 4, № 1. С. 46–86.[2] Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.

REFERENCES

1. Bessonova Yu. V., Oboznov A. A. Aitrekinh u diahnostytsi pravdy ta nepravdy [Eye Tracking in the Diagnosis of Truth and Lies] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5916-bessonova-yu-v-oboznov-a-a-ajtreking-v-diagnostike-pravdy-lzhi-institut-psikhologii-rossijskoj-akademii-nauk-organizatsionnaya-psikhologiya-i-psikhologiya-truda-2019-t-4-1-s-46-86 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Bessonova Yu. V., Oboznov A. A. Aytreking v diagnostike pravdy-lzhi [Eye Tracking in Truth-Lie Diagnostics]. Institut psikhologii Rossiyskoy

akademii nauk. Organizatsionnaya psikhologiya i psikhologiya truda. 2019. T. 4, № 1. S. 46–86. URL: https://drive.google.com/file/d/1AOGlZ2M0xqJt-SWh9uykCYKguIslU1tHI/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

Валідність айтрекінгу як інструмента психодіагностики[1]

Огнев А. С., Лихачева Э. В.

Реферат · оприлюднено 13.10.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Чи можна вважати айтрекер повноцінним інструментом психодіагностики особистості? Огнев А. С. і Лихачева Э. В. (Успехи современного естествознания. 2015. № 1-8. С. 1311–1314) шукають відповідь, зіставляючи окуломоторні показники з результатами усталених опитувальників. Дослідження проведено на високочастотній системі SMI Hi-Speed 1250 з обробкою в програмі BeGaze; аналізували теплові карти фіксацій і зони інтересу за двома метриками: загальним часом перебування погляду (dwell time) та кількістю фіксацій. Вибірку становили 132 особи віком від 17 до 56 років (студенти, магістранти, аспіранти й викладачі московських закладів вищої освіти). Стимульним матеріалом слугував візуально-вербальний семантичний диференціал: полярні зображення поєднували з прикметниками на кшталт «відповідальний», «оптиміст», «дружелюбний», «переможець», «життєстійкий», «цілеспрямований», «організований»; учасникам також демонстрували їхні власні фотографії. Батарею порівняльних методик склали шкала загальної самоефективності, тест життєстійкості С. Мадді, методика Маддукса – Шеєра для диференційованої оцінки самоефективності в діяльності та спілкуванні, тест рівня суб'єктивного контролю, а також бланковий варіант вербального семантичного диференціала. Зв'язки оцінювали за коефіцієнтом кореляції Пірсона. Параметри погляду, виміряні під час демонстрації фотографії учасника разом зі словом «життєстійкий», статистично значущо корелювали з показниками тесту життєстійкості С. Мадді (0,57 для часу перебування погляду та 0,48 для кількості фіксацій, $p \leq$

0,01). Автори вважають, що вперше оцінили валідність психодіагностичних процедур на основі айтрекінгу, і доходять висновку, що айтрекер розширює можливості інструментальної персонологічної психодіагностики та придатний для валідизації інших методик. Реферат у журналі доповнено переліком попередніх праць А. С. Огнева та співавторів з інструментальної психодіагностики і «життєвої навігації». Доказова база має кореляційний характер, а вибірку сформовано лише з представників московського освітнього середовища, тож для судово-експертного застосування таких процедур потрібні подальші дослідження надійності й критеріальної валідності.

Ключові слова: айтрекінг, валідність, персонологічна психодіагностика, інструментальна психодіагностика, семантичний диференціал, окуломоторні показники, час перебування погляду, життєстійкість, самоефективність, кореляційний аналіз.

Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Instrument

Ohnev A. S., Lykhacheva E. V.

Abstract. Whether an eye tracker can serve as a full-fledged tool of personality assessment remains an open question. Ognev A. S. and Likhacheva E. V. (Advances in Current Natural Sciences, 2015, no. 1-8, pp. 1311–1314) address it by comparing oculomotor indicators with established questionnaires. The study used the high-frequency SMI Hi-Speed 1250 system and BeGaze software; heat maps and areas of interest were analysed with two metrics, dwell time and fixation count. A total of 132 participants aged 17 to 56 (students, master's and postgraduate students, and university teachers in Moscow) viewed a visual-verbal semantic differential in which polar images were paired with adjectives such as responsible, optimist, friendly, winner, hardy, purposeful and organised, as well as their own photographs. The comparison battery comprised a general self-efficacy scale, S. Maddi's hardiness test, the Maddux–Scheier self-efficacy measure, a locus-of-control test and a paper version of the verbal semantic differential; associations were assessed with Pearson's correlation. Gaze parameters recorded

while participants saw their own photograph with the word hardy correlated significantly with Maddi's hardiness scores (0.57 for dwell time and 0.48 for fixation count, $p \leq 0.01$). The authors interpret this as the first evidence of the validity of eye-tracking-based psychodiagnostic procedures and as support for using eye tracking to validate other methods. The evidence is correlational and the sample was drawn solely from Moscow academic settings, so forensic use would require further reliability and criterion validity studies.

Keywords: eye tracking, validity, personality assessment, instrumental psychodiagnostics, semantic differential, oculomotor indicators, dwell time, hardiness, self-efficacy, correlation analysis.

Першоджерело: Огнев А. С., Лихачева Э. В. Валидность айтрекинга как инструмента психодиагностики. Успехи современного естествознания. 2015. № 1-8. С. 1311–1314.[2] Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.

REFERENCES

1. Ohnev A. S., Lykhacheva E. V. Validnist aitrekinhu yak instrumenta psykhodiahnostyky [Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Instrument] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5919-ognev-a-s-validnost-ajtrekinga-kak-instrumenta-psikhodiagnostiki-a-s-ognev-e-v-likhacheva-uspekhi-sovremennogo-estestvoznaniya-2015-1-8-s-1311-1314 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Ognev A. S., Likhacheva E. V. Validnost aytrekinga kak instrumenta psikhodiagnostiki [Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Tool]. Uspekhi sovremennogo estestvoznaniya. 2015. № 1-8. S. 1311–1314. URL: https://drive.google.com/file/d/1_jnTa5D1rDAGyYt9vWfrRVQQS-fGj44v/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

1.3. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стандарт вищої освіти із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 "Психологія" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти[1]

Міністерство освіти і науки України.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 07.05.2020

Реферат. Матеріал знайомить зі Стандартом вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня, який затверджено й уведено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 565. Публікація відтворює насамперед відомості про походження документа та процедуру його ухвалення. Стандарт розробили члени підкомісії зі спеціальності 053 «Психологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики. У тексті зазначено протоколи засідань підкомісії (від 20.04.2017 № 10) і сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН (від 28.03.2017 № 13), а також повторне схвалення стандарту підкомісією після надходження всіх зауважень і пропозицій. Фахову експертизу здійснили доктори психологічних наук, професори З. О. Кіреєва (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова), Л. В. Засєкіна (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки) і Н. Є. Завацька (Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля), методичну – С. А. Калашнікова (Інститут вищої освіти НАПН України) та Ж. В. Таланова (Національний Еразмус+ офіс в Україні). Документ розглянули Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та Федерація роботодавців України, а Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти погодило його рішенням від 28.03.2019 № 3. Окрему частину становить добірка освітніх програм закладів вищої освіти: освітньо-професійні програми «Психологія», «Практична

психологія», «Консультування та корекційно-розвивальна робота», «Початкова освіта та практична психологія», програми другого рівня «Психологія управління» і «Психологія», відомості про самооцінювання програми «Психологія бізнесу», каталог бакалаврських програм на 2019/2020 навчальний рік. Наведено посилання на офіційний текст стандарту та його дзеркальну копію. Для викладачів, розробників освітніх програм і судових експертів-психологів матеріал корисний як орієнтир щодо нормативних засад базової професійної підготовки психолога, на якій ґрунтується подальша спеціалізація, зокрема в юридичній психології, а також під час розроблення й акредитації освітніх програм.

Ключові слова: стандарт вищої освіти, спеціальність 053 «Психологія», бакалаврський рівень, Міністерство освіти і науки України, освітньо-професійна програма, фахова експертиза стандарту, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, підготовка психологів, забезпечення якості освіти.

Higher Education Standard in the Field of Knowledge 05 Social and Behavioural Sciences, Specialty 053 Psychology, for the First (Bachelor's) Level of Higher Education

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy.

Abstract. The publication introduces the Higher Education Standard for specialty 053 Psychology (field of knowledge 05 Social and Behavioural Sciences) at the first (bachelor's) level, approved and enacted by Order No. 565 of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 24 April 2019. Rather than reproducing the competences and learning outcomes, the journal focuses on the origin of the document and the procedure of its adoption. The standard was drafted by the subcommission for specialty 053 Psychology of Scientific and Methodological Commission No. 5 on social sciences and journalism; the text cites the minutes of the subcommission (20 April 2017, No. 10) and of the higher education sector of the Ministry's Scientific and Methodological Council (28 March 2017, No. 13). Subject-matter review was carried out by three doctors of psychological sciences, Kireieva Z. O., Zasiekina L. V. and Za-

vatska N. Ye., and methodological review by Kalashnikova S. A. and Talanova Zh. V. The standard was also considered by the Ministry of Economic Development and Trade and the Federation of Employers of Ukraine and approved by the National Agency for Higher Education Quality Assurance (decision No. 3 of 28 March 2019). The material further lists examples of bachelor's and master's programmes in psychology developed by Ukrainian universities and links to the official text of the standard. It offers lecturers, programme developers and forensic psychologists a reference point on the regulatory basis of basic professional training in psychology.

Keywords: higher education standard, specialty 053 Psychology, bachelor's level, Ministry of Education and Science of Ukraine, educational programme, expert review, National Agency for Higher Education Quality Assurance, training of psychologists, quality assurance.

Першоджерело: Стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 24.04.2019 № 565.[2] Реферат оприлюднено в журналі 07.05.2020.

REFERENCES

1. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Standart vyshchoi osvity iz haluzi znan 05 Sotsialni ta povedinkovi nauky za spetsialnistiu 053 "Psykholohiia" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Higher Education Standard in the Field of Knowledge 05 Social and Behavioural Sciences, Specialty 053 Psychology, for the First (Bachelor's) Level of Higher Education] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1595-standart-vishchoji-osviti-za-spetsialnistyu-053-psikhologiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishchoji-osviti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 053 "Psykholohiia" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of Higher Education in the Speciality 053 "Psychology" for the First (Bachelor's) Level of

Higher Education] : zatv. nakazom M-va osvity i nauky Ukrainy vid 24.04.2019 № 565. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-053-psihologiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Правова позиція ВС: Призначення позапланової ревізії як спосіб збирання доказів стороною обвинувачення невизначений КПК та є недопустимим доказом і не може бути використаний у межах кримінального провадження відповідно до ч. 2 ст. 86 КПК[1]

Верховний Суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 21.06.2021

Реферат. Постановою від 27 квітня 2020 року у справі № 335/2108/17 Верховний Суд сформулював правову позицію щодо допустимості результатів позапланової ревізії, призначеної в межах кримінального провадження. Касаційний суд погодився з апеляційним: частина 2 статті 93 КПК України визначає способи збирання доказів стороною обвинувачення (слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, витребування й отримання від органів влади, підприємств, установ, організацій, службових і фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок, інші процесуальні дії, передбачені Кодексом), і призначення позапланової ревізії серед них немає. КПК не наділяє таким повноваженням ні слідчих суддів, ні прокурорів, ні слідчих, тому результати подібних ревізій є недопустимими доказами і, відповідно до ч. 2 ст. 86 КПК, не можуть бути використані під час ухвалення процесуальних і судових рішень. Додатково Суд послався на пп. 12 п. 5 розділу XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про прокуратуру», чинного з 15 липня 2015 року, за яким недопустимими є докази, отримані після початку кримінального провадження внаслідок реалізації органами досудового розслідування чи прокуратури повноважень, не передбачених КПК. Позиція має пряме практичне значення: висновок ре-

візії чи акт перевірки може стати доказом лише тоді, коли його отримано процесуально визначеним шляхом, а питання, що потребують спеціальних знань у фінансово-господарській сфері, доцільно вирішувати в передбачених Кодексом формах, зокрема через судову експертизу. До публікації редакція долучила тематично інший блок про участь психолога в опитуванні дитини в цивільному процесі: пункт 64 Керівних принципів Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, норми статей 13, 43, 45, 74, 197 і 232 ЦПК України про залучення спеціаліста-психолога та допит малолітніх і неповнолітніх свідків, застосування за аналогією статті 354 КПК, а також рішення ЄСПЛ «Савіни проти України» від 18 грудня 2008 року (заява № 39948/06) щодо обов'язку заслуховувати дітей. Для слідчих, прокурорів, адвокатів і судових експертів матеріал слугує нагадуванням про межі процесуальних повноважень сторони обвинувачення та вимоги до допустимості доказів.

Ключові слова: Верховний Суд, правова позиція, позапланова ревізія, допустимість доказів, недопустимі докази, збирання доказів, сторона обвинувачення, стаття 93 КПК України, стаття 86 КПК України, Закон «Про прокуратуру», спеціаліст-психолог, опитування дитини в суді.

Legal Position of the Supreme Court: Ordering an Unscheduled Audit Is Not a Method of Evidence Gathering by the Prosecution Provided for by the Criminal Procedure Code, and Its Results Are Inadmissible Evidence That May Not Be Used in Criminal Proceedings Under Article 86(2) of the CPC

Verkhovnyi Sud.

Abstract. In its ruling of 27 April 2020 in case No. 335/2108/17, the Supreme Court addressed the admissibility of the results of an unscheduled audit ordered within criminal proceedings. Agreeing with the appellate court, the Court noted that Article 93(2) of the Criminal Procedure Code of Ukraine sets out the ways in which the prosecution gathers evidence: overt and covert investigative actions, requesting and

obtaining items, documents, information, expert opinions, audit reports and inspection acts from public authorities, legal entities, officials and individuals, and other procedural actions provided for by the Code. Ordering an unscheduled audit is not among them, and neither investigating judges nor prosecutors or investigators are empowered to do so. The results of such audits are therefore inadmissible and, under Article 86(2) of the CPC, cannot ground procedural or judicial decisions. The Court also relied on the Law of Ukraine «On the Prosecutor's Office», in force since 15 July 2015, under which evidence obtained after the start of proceedings through powers not provided for by the Code is inadmissible. The position matters in practice: audit findings may serve as evidence only when obtained through procedural channels, and questions requiring special knowledge in finance should be resolved in forms provided by the Code, notably forensic examination. The journal appends a separate block on the participation of a psychologist in interviewing a child in civil proceedings, citing the Council of Europe Guidelines on child-friendly justice, provisions of the Civil Procedure Code and the ECtHR judgment in Saviny v. Ukraine of 18 December 2008.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, legal position, unscheduled audit, admissibility of evidence, inadmissible evidence, evidence gathering, prosecution, Criminal Procedure Code of Ukraine, Law on the Prosecutor's Office, child interview, specialist psychologist.

Першоджерело: Постанова Верховного Суду від 27.04.2020 у справі № 335/2108/17.[2] Реферат оприлюднено в журналі 21.06.2021.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud. Pravova pozytsiia VS: Pryznachennia pozaplanovoi revizii yak sposib zbyrannia dokaziv storonoiu obvynuvachennia nevyznachenyi KPK ta ye nedopustymym dokazom i ne mozhe buty vykorystanyi u mezhakh kryminalnoho provadzhennia vidpovidno do ch. 2 st. 86 KPK [Legal Position of the Supreme Court: Ordering an Unscheduled Audit Is Not a Method of Evidence Gathering by the Prosecution Provided for by the Criminal Procedure Code, and Its Results Are Inadmissible Evid-

ence That May Not Be Used in Criminal Proceedings Under Article 86(2) of the CPC] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5230-pravova-pozitsiya-vs-priznachennya-pozaplanovoji-reviziji-yak-sposib-zbirannya-dokaziv-storonoyu-obvinuvachennya-ne-vinachen-kpk-ta-e-nedopustimim-dokazom-i-ne-mozhe-buti-vikoristanij-u-mezhakh-kriminalnogo-provadzhennya-vidpovidno-do-ch-2-st-86-kpk (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 27.04.2020 u spravi № 335/2108/17 [Ruling of the Supreme Court of 27.04.2020 in Case No. 335/2108/17]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/89034958 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Результати соціологічного дослідження методом online-опитування (CAWI) серед суб'єктів судово-експертної діяльності на тему "Реформування судової експертизи в Україні: майбутні шляхи розвитку", яке було проведено протягом вересня-жовтня 2020 року[1]

ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка».

Оригінальна публікація · оприлюднено 28.10.2020

Анотація. Публікація оприлюднює підсумки соціологічного онлайн-опитування (CAWI) суб'єктів судово-експертної діяльності на тему «Реформування судової експертизи в Україні: майбутні шляхи розвитку», яке у вересні – жовтні 2020 року провела ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» спільно з науково-реферативним online журналом «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». За бібліографічним описом, наведеним у тексті, авторами статті з результатами є Б. М. Ісакович, Ю. Ю. Ярослав і О. А. Назаров (назва: «Проблеми та пропозиції: результати Всеукраїнського Інтернет-опитування судових експертів щодо реформи в галузі судової експертизи»). Опитування мало на меті обговорити загальноконцептуальні питання, визначені процесуаль-

ним законодавством і Законом України «Про судову експертизу», та з'ясувати думку експертного середовища, зокрема у зв'язку з виконанням Указу Президента України від 08.11.2019 № 837/2019. Похибку результатів оцінено як таку, що не перевищує 7 %, з огляду на генеральну сукупність до 10 000 чинних атестованих судових експертів в Україні. Результати представлено 19 жовтня 2020 року в Києві на Всеукраїнській науково-практичній конференції-дискусії «Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України», яку організували згадана громадська організація та Київський інститут інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія». Захід проходив в очно-дистанційному форматі: 17 доповідачів (науковці, судові експерти, керівники експертних установ) і 125 глядачів онлайн-трансляції. Числові результати опитування винесено в окремий файл статті, на який посилається публікація; на сторінці також розміщено відеозапис виступів, фотоколаж учасників, форму замовлення збірника матеріалів конференції та статтю О. А. Назарова про англо-американські й континентальні підходи до оцінювання висновків експертів у порівнянні з українською практикою їх перевірки (рецензування). Для зіставлення наведено посилання на репрезентативне опитування Центру Разумкова (7–14 лютого 2019 року) про ставлення громадян до судової системи. Матеріал цікавий судовим експертам, керівникам експертних установ і розробникам законодавства як емпіричне підґрунтя дискусії про напрями реформи, зокрема про місце недержавних судових експертів.

Ключові слова: реформування судової експертизи, соціологічне опитування, CAWI, судові експерти, недержавна судова експертиза, судово-експертна діяльність, Закон України «Про судову експертизу», науково-практична конференція, оцінювання висновків експертів.

Results of a Sociological Online Survey (CAWI) of Forensic Experts on «Reforming Forensic Expertise in Ukraine: Future Paths of Development», Conducted in September–October 2020

HO «Vseukrainska nezalezhna naukovo-doslidna ekspertna spilka».

Abstract. This publication reports the outcomes of a computer-assisted web interview (CAWI) survey of persons engaged in forensic expert activity in Ukraine, «Reforming forensic expertise in Ukraine: future paths of development», carried out in September–October 2020 by the NGO All-Ukrainian Independent Research Expert Union together with this journal. According to the bibliographic description, the full results were authored by Isakovych B. M., Yaroslav Yu. Yu. and Nazarov O. A. The survey sought to discuss conceptual issues defined in procedural legislation and the Law of Ukraine «On Forensic Expertise» and to collect expert opinion, including in connection with Presidential Decree No. 837/2019 of 8 November 2019. The margin of error is stated not to exceed 7% for a population of up to 10,000 certified forensic experts. The findings were presented on 19 October 2020 in Kyiv at the All-Ukrainian scientific and practical conference-discussion «The place of non-state forensic expertise in supporting judicial proceedings in Ukraine», organised by the NGO and the Kyiv Institute of Intellectual Property and Law of the National University «Odesa Law Academy», with 17 speakers and 125 online viewers. Detailed figures are provided in a separate article file; the page also offers a video of the presentations, a paper by Nazarov O. A. comparing Anglo-American, continental and Ukrainian approaches to evaluating expert opinions, and a reference to a 2019 public opinion poll on the judiciary. The material gives an empirical basis for debate on reform and on the place of non-state forensic experts.

Keywords: forensic expertise reform, sociological survey, CAWI, forensic experts, non-state forensic expertise, Law on Forensic Expertise, scientific conference, evaluation of expert opinions, Ukraine.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 28.10.2020.

REFERENCES

1. HO "Vseukrainska nezalezhna naukovo-doslidna ekspertna spilka". Rezultaty sotsiolohichnoho doslidzhennia metodom online-opytuvannia

(CAWI) sered subiektiv sudovo-ekspertnoi diialnosti na temu "Reformuvannia sudovoi ekspertyzy v Ukraini: maibutni shliakhy rozvytku", yake bulo provedeno protiahom veresnia-zhovtnia 2020 roku [Results of a Sociological Online Survey (CAWI) of Forensic Experts on "Reforming Forensic Expertise in Ukraine: Future Paths of Development", Conducted in September–October 2020]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 3 (32). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/3403-rezultati-sotsiologichnogo-doslidzhennya-metodom-online-opituvannya-cawi-sered-subektiv-sudovo-ekspertnoji-diyalnosti-na-temu-reformuvannya-sudovoji-ekspertizi-majbutni-shlyakhi-rozvitku-2 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

01.05.2020

29 травня 2020 року в 20.00 відбудеться другий з річного циклу 4 освітніх вебінарів Міжнародного співтовариства поліграфологів "Аналіз невербальної поведінки під час дослідження на поліграфі"[1]

29 травня 2020 року о 20:00 Міжнародне співтовариство поліграфологів проводить для українських фахівців другий із чотирьох вебінарів річного циклу: «Аналіз невербальної поведінки під час дослідження на поліграфі». Буде розглянуто сучасні підходи й відомі методики такого аналізу з їхніми перевагами та недоліками. Навчання відповідає стандарту ASTM E2064-00 (2014) про періодичне підвищення кваліфікації; слухачі отримують відеозапис, презентацію, доступ до бібліотеки ISOPE і сертифікат після тесту. Три вебінари коштують 2000 гривень, із записом першого 2700 гривень.

15.05.2020

КЦС ВС роз'яснив судам, як застосовується процесуальна санкція за ухилення від участі в експертизі[2]

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду постановою від 6 травня 2020 року у справі № 201/11183/16-ц скасував рішення про відмову в позові про оспорювання батьківства і передав справу на новий апеляційний розгляд. Суди не врахували, що позивач міг достовірно дізнатися про батьківство лише з висновку експертизи ДНК, від якої відповідачка ухилилася. За ухилення сторони від експертизи суд може визнати або відхилити відповідний факт, але має перевірити, чи її належно повідомили. Наведено позицію ЄСПЛ у справі «Калачова проти російської федерації».

19.05.2020

Засуджено чоловіка за надання завідомо неправдивих показань у якості свідка[3]

18 травня 2020 року Прилуцький міськрайонний суд Чернігівської області визнав громадянина Ф. винним за ч. 2 ст. 384 КК України (введення в оману суду). У серпні 2016 року, свідчивши під присягою у справі про тяжкі тілесні ушкодження, він змінив попередні показання і навмисно неправдиво описав обставини злочину на користь обвинуваченого. Покарання: 1 рік 6 місяців виправних робіт з відрахуванням 20 % заробітку в дохід держави. Вирок на момент повідомлення не набрав законної сили. Випадок показує відповідальність свідка за неправдиві показання.

05.06.2020

ВАКС визнав неповажною причину неявки свідка у справі екс-гендиректора Херсонської ТЕЦ та застосував до неї грошове стягнення[4]

Вищий антикорупційний суд у справі колишнього генерального директора ПАТ «Херсонська ТЕЦ» (ч. 2 ст. 364 КК України) розглянув клопотання прокурора про привід свідків. Неявку свідка, який лікується амбулаторно, визнано поважною. Посилання іншого свідка на карантин (постанова КМУ від 11.03.2020 № 211) суд відхилив: обмеження не звільняють від обов'язку прибути за викликом, а присутність свідка під час допиту обов'язкова (ст. 22, 352 КПК України). За першу неявку на підставі ст. 327 КПК стягнуто 2102 гривні, один прожитковий мінімум.

19.06.2020

Вінницький апеляційний суд не змінив вирок жінці за катування дитини[5]

Вінницький апеляційний суд відхилив скаргу захисниці жінки, засудженої за ч. 1 ст. 127 КК України (катування) до двох років позбавлення волі за побиття малолітнього сина співмешканця, і залишив вирок без змін. Захист просив звільнити засуджену від відбування покарання з випробуванням, бо вона визнала вину. Прокурор наполягав

на реальному покаранні: дитині завдано тілесних ушкоджень середньої тяжкості, зокрема черепно-мозкової травми й переломів восьми ребер, а насильство позначилося на психічному розвитку хлопчика.

24.06.2020

Позбавлення батьківських прав як захід захисту прав дитини[6]

Апеляційний суд розглянув скаргу Ц. на рішення Білгород-Дністровського міськрайонного суду Одеської області, яким відмовлено в позбавленні матері батьківських прав, і погодився з першою інстанцією: мати прагне бачитися з дитиною й брати участь у вихованні, а позивач цьому перешкоджає. Суд нагадав, що позбавлення батьківських прав є крайнім заходом, можливим лише після всебічного з'ясування обставин (п. 15, 16 постанови Пленуму ВСУ від 30.03.2007 № 3), а ухилення від виховання потребує винної поведінки батьків. Справа № 495/9166/17.

REFERENCES

1. 29 travnia 2020 roku v 20.00 vidbudetsia druhyi z richnoho tsyklu 4 osvitnikh vebinariv Mizhnarodnoho spivtovarystva polihrafolohiv "Analiz neverbalnoi povedinky pid chas doslidzhennia na polihrafi" [On 29 May 2020 at 20:00, the Second of the Annual Series of Four Educational Webinars of the International Society of Polygraph Examiners, "Analysis of Non-Verbal Behaviour During a Polygraph Examination", Will Be Held]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 1 trav. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/1503-29-travnya-2020-roku-v-20-00-vidbudetsya-drugij-z-richnogo-tsiklu-4-osvitnikh-vebinariv-mizhnarodnogo-spivtovaristva-poligrafologiv-analiz-neverbalnoji-povedinki-pid-chas-doslidzhennya-na-poligrafi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. KTSS VS roziasnyv sudam, yak zastosovuietsia protsesualna sanktsiia za ukhylennia vid uchasti v ekspertyzi [The Civil Cassation Court of the Supreme Court Explained to the Courts How the Procedural Sanction for Evading Participation in an Examination Is Applied]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v

yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 15 trav. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/1727-kcs-vs-roz-yasniv-sudam-yak-zastosovuyetsya-procesualna-sankciya-za-uhilennya-vid-uchasti-v-ekspertizi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Zasudzheno cholovika za nadannia zavidomo nepravdyvykh pokazan u yakosti svidka [A Man Was Convicted of Giving Knowingly False Testimony as a Witness]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 19 trav. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/1787-zasudzheno-cholovika-za-nadannya-zavidomo-nepravdivih-pokazan-u-yakosti-svidka (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. VAKS vyznav nepovazhnoiu prychynu neiavky svidka u spravi ekshendyrektora Khersonskoi TETS ta zastosuvav do nei hroshove stiahnennia [The High Anti-Corruption Court Found the Witness's Reason for Non-Appearance Unjustified in the Case of the Former Director General of the Kherson Combined Heat and Power Plant and Imposed a Monetary Penalty on Her]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 5 cherv. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/2153-vaks-viznav-nepovazhnoyu-prichinu-neyavki-svidka-u-spravi-eks-gendirektora-hersonskoyi-tec-ta-zastosuvav-do-neyi-groshove-styagnennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Vinnytskyi apeliatsiinyi sud ne zminyv vyrok zhintsi za katuvannia dytyny [The Vinnytsia Court of Appeal Upheld the Sentence of a Woman for Torturing a Child]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 19 cherv. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/2199-vinnickij-apelyacijnij-sud-ne-zminiv-virok-zhinci-za-katuvannya-ditini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Pozbavlennia batkivskykh prav yak zakhid zakhystu prav dytyny [Deprivation of Parental Rights as a Measure to Protect the Rights of the Child]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 24 cherv. URL: https://

expertize-journal.org.ua/all-news/2228-pozbavlennya-batkivskih-prav-yak-zahid-zahistu-prav-ditini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ

EyeDetect: перше представлення в Києві

6–7 червня 2019 року на III Міжнародному конгресі розслідувачів та експертів з кризових ситуацій у Києві представили мобільну технологію виявлення прихованої інформації EyeDetect.

Технологію компанії Converus, Inc. (США) представили її представники в Україні — Деррил Стреттон Буленс, Віра Кудря й Олег Назаров. Доповідь «EyeDetect — сучасна мобільна технологія детекції прихованої інформації, її економічні та науково обґрунтовані переваги при використанні в кризових ситуаціях» зробив перед представниками 10 країн Східної Європи, Середньої Азії та США кандидат психологічних наук, доцент О. А. Назаров [1].

Тестування учасників III Міжнародного конгресу на EyeDetect, Київ, червень 2019 р. [1]

Інтерес до технології виявили представники фактично всіх країн-учасниць. Тестування на конгресі пройшли, зокрема, голова оргкомітету, доктор юридичних наук, професор Олексій Одерій, керівник агентства розслідувань «Один» Сергій Сеник, члени Колегії поліграфологів України [1].

Демонстрація технології EyeDetect на конгресі [1]

Тести проводили члени команди Converus в Україні. Д. С. Буленс — член Технічної консультативної ради EyeDetect, колишній президент Каліфорнійської асоціації поліграфологів; дослідженнями на поліграфі займається з 2001 року і провів понад 8000 тестувань у кримінальних справах і під час відбору кандидатів на державну службу [1].

REFERENCES

1. Na III Mezhdunarodnom Kongresse rassledovateley i ekspertov po krizisnym situatsiyam 06-07 iyunya 2019 goda v Kieve byla predstavlena sovremennaya mezhdunarodnaya mobilnaya tekhnologiya vyyavleniya skryvaemoy informatsii EyeDetect. Sudovo-psikhologichna ekspertiza. Zastosuvannya poligrafa i spetsialnikh znan v yuridichniy praktitsi : vebsayt. 2019. 10 cherv. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/958-na-iii-mezhdunarodnom-kongresse-rassledovatelej-i-ekspertov-po-krizisnym-situatsiyam-06-07-ibnya-2019-goda-v-kieve-byla-pred-

stavlena-sovremennaya-mezhdunarodnaya-mobilnaya-tekhnologiya-vyyavleniya-skryvaemoj-informatsii-eyedetect (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2020. № 3 (32). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.3.2020. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19793-2020-3-32 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2020, № 3 (32) (травень – червень 2020 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 58 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua